

Za zboljšanje predivstva naročil si je glavni odbor 60 mernikov pravega rigajskega lanenega semena, ter ga razdelil vsem, ki so se zá-nj oglasili, in vsa poročila potrjujejo, da se je ta lan pri nas prav dobro obnesel. Tudi nekaj dotičnega orodja si je družba naročila ter ga razstavila pri občnem zboru. Poduk R. Dolenčev, kako ravnati z lanom, razglasil se je tudi po „Novicah“.

Za napravo kmetijske šole v naši deželi se je obrnil glavni odbor do deželnega odbora, pa zaradi kratkega zborovanja deželnega zbora ta predlog ni bil rešen.

Da bi se žlahno vipavsko sadje pomnožilo, bila je dotična okrožnica razglašena po „Novicah“, govorilo se je pa v tej zadevi tudi na vipavskem taboru dne 14. avgusta.

Da bi se zabranilo grozovito poškodovanje zarubljenih zemljišč, obrnil se je glavni odbor do ministerstva, katero je obljubilo vso po sedanjih postavah dopustljivo pomoč.

Zaradi vinogradske postave je glavni odbor na vprašanje deželne vlade prosil, naj prihodnjemu deželnemu zboru predloži po razmerah sedanjega časa osnovano vinogradsko postavo, katera bi lastniku ne jemala popolne svobode v gospodarstvu.

Nadalje navaja se poraba različnih za ono leto privoljenih državnih podpor, katere znašajo nad 11.000 gold.

Poročilo o govedoreji kaže, da je imela leta 1870. naša dežela 44 muricodolskih, 4 marijinodvorske, 5 pincgavskih, 14 belanskih in 11 domačih in mešanih premiranih plemenskih bikov.

V „Naznanilih“ priporočajo se boljša plemena s sledečimi besedami:

Našim gospodarjem, ki imajo krave in telice čistega plemena, kakor tudi bolj premožnim, ki se take živine lahko nakupijo, ne moremo zadosti živo na srce položiti, da si živino žlahtnega plemena, kar najbolj mogoče, zarezajo ter na ta način po naši deželi rejo goveje živine žlahtnega plemena pospešujejo. Tako živino bodo zmirom lahko prodali, a ne samo sebi, ampak tudi deželi koristili.

Od več strani so glavnemu odboru uže zdaj došla vesela poročila, da se je po bikih, ki so bili leta 1869. v prvič na deželo dani, mnogo prav lepih telet priredilo, katerih so gospodarji zelo veseli. Naši živinorejci bodo imeli tedaj nalogo, da po tem izvrstnem zarodu zopet skrbé za nov zarod in požlahtnenje goveje živine.

Dalje se v „Naznanilih“ nahaja, da je glavni odbor z državno podporo na svitlo dal Schleicherjev spis: „Živali kmetijstvu in gozdarstvu koristne“ v 1000 iztisih; in da je, ker je knjižica zelo podučljiva, izročil 500 slovenskih in 30 nemških iztisov deželnemu šolskemu svetu, da je razdelil jih med ljudske učitelje.

Vsled dovoljenja ministerstva napravili so se v deželi trije kmetijski tabori, na katerih je gosp. L. Dimic govoril v Postojni, v Senožečah in v Bistrici. Taborov vdeležilo se je povsod obilo ljudstva, katero je govore sprejelo z občno pohvalo.

Govori priobčili so se po „Novicah“ in še posebej v 700 iztisih.

Za pokončanje hroščev razdelil je glavni odbor med šolsko mladino 92 gold. 45 kr. od onih 300 gold., katere je podarila hranilnica v ta namen.

Na vprašanje deželne vlade, kako bi se vravnala postava zaradi kupčije z živino, odgovoril je glavni odbor po predlogih dr. Bleiweisa, in se nahaja to poročilo v posebni prilogi.

Daljna poročila zadevajo sviloprejo, slapško šolo, konjerejo, skladanje zemljišč, postavo za ribštvo, šolo za mlekarstvo, nadzorstvo pri gozdarstvu, odpisavanje zemljišnega davka zaradi poškodovanja poljskih pridelkov po zimi, poduk ljudskih učiteljev v kmetijstvu, darila za čebelorejce in zavarovanje zoper škodo po toči, gotovo stvari, za katere se vsak razumen kmetovalec mora brigati.

V dodatkih k „Naznanilom“ tega leta nahajamo pred vsem „poročilo glavnega odbora o pogreških živinskih po postavi zavarovanih (patentnih tadh)“ izdelal dr. Bleiweis. — To poročilo je enako temeljito in zanimivo za vsakega živinorejca, pa tudi za onega, ki ima kaj opraviti z živinsko kupčijo, bodi-si kot prodajalec, kupec, posredovalec, izvedenec, sodnik ali sicer organ oblasti, katera ima kaj posla vsled takih kupčij.

Omenjamo samo en izgled. Gledé pogreškov pri konjih se predlaga, naj se pridržé vsi stari pogreški, doba (čas) poroštva pa naj bi se nekoliko predrugačil in stavil

za opornost,	} 7 dni,
za jasno slepoto,	
za smrkelj,	} po 14 dni,
za črvivost,	
za kužno smoliko,	
za naduho,	
za tišavko	21 dni,
za mesečno slepoto	28 dni.

Posebej oglasile so se podružnice: vipavska, metliška, boštanjska in bohinjka, in pa grajščak Moric vit. Vesteneck z Mirne v obširnem spisu, ki govori o dolenskem šampanjcu, potem sledi razprava o katastru za zemljišča in še drugih manj pomenljivih rečéh.

„Naznanilom“ dodana je dalje razprava o pridelovanji lanú na Kranjskem po pozvedbah leta 1872., priobčil Fr. Schollmayr (21 strani); nadalje:

Zemljiščine razmere Kranjske (od strani 22 do 41);

goveja plemena po Kranjskem po prerokovanji v letu 1872., spisal Fr. Schollmayr;

dodani so pa temu zvezku še zemljevidi, oziroma obrisi, v katerih je razvidno:

- razširjenje predivstva po Kranjskem po izvedbah leta 1872.;
- zemljiščini zemljevid Kranjske, in
- goveja plemena po Kranjskem, iz katerega se razvidi, katero pleme se nahaja v posameznih krajih dežele. (Dalje prih.)

Tretja razstava pitane živine na Dunaji.

Tretja razstava pitane živine na Dunaji pričela se je pretekli petek dne 16. marca in je trajala tudi 17. in 18. marca.

Vredjena bila je ta razstava tako-le:

Osnovala je razstavo c. kr. kmetijska družba na Dunaji.

Podpore je dalo c. kr. ministerstvo poljedelstva 2000 gold., niževavstrijski deželni zbor 1000 gold.

Darila:

a) Častna darila poklonili so: Presvitli cesar, cesarjevič Rudolf, nadvojvoda Albreht, Anton Dreher v Schwechatu, Moric Faber, Moric baron Königswarter, kneginja Pavlina Metternich, M. grof Aleks. Palavicini, Karl L. in Feliks Pfeiffer, Em. vitez Proskovetz, knez Janez Adolf Schwarzenberg, grofi Thurn; — na dalje od društev: od c. k. moravsko-šlezke družbe za pospeševanje poljedelstva, naravoslovja in zemljeznanstva v

Brni; od prvega oddelka imenovane družbe; od centralne družbe za izdelovanje pesinega sladkorja; od kluba kmetovalcev in gozdarjev na Dunaji, od sladkarske ekonomije Dux-Eidlitz na Českem, od delniške družbe Kelčanske za izdelovanje sladkorja, in od zadruga mesarjev dunajskih.

b) Državna darila, denarna darila in svetinj:

1. Za pitano govedino: 6 državnih daril skupnega zneska 1400 gold., 33 daril v denarji, skupaj 2600 gold.; 4 zlate, 24 srebrnih in 20 brončenih medalij.

2. Za pitane brave (ovce): 4 državnih daril skupne svote 400 gld.; 27 denarnih daril skupne svote 900 gld.; 3 zlate, 8 srebrnih, 12 brončenih svetinj.

3. Za pitana praseta: 2 državnih daril skupne svote 200 gold.; 16 daril v denarji skupne svote 690 gold.; 2 zlati, 8 srebrnih in 8 brončenih svetinj.

Razpored določuje nadrobno.

Oglasilo se je za razstavo:

	govedine	bravov	praset
Iz Českega	185 glav	191 glav	25 glav
„ Bukovine	6 „	— „	— „
„ Galicije	42 „	25 „	— „
s Koroške	31 „	24 „	— „
z Moravske	135 „	114 „	4 „
z Nižeavstrijske	102 „	13 „	114 „
z Gornjeavstrijske	11 „	— „	— „
s Solnograške	7 „	— „	— „
s Štajarske	28 „	— „	— „
s Tirolske	18 „	6 „	— „
z Oggerske	234 „	192 „	119 „

skupaj 799 glav 565 glav 262 glav

Razpostavljena živina bila je v resnici lepa; izmed volov omenjamo po nekaj nad 5 let stara vola št. 552 in 553 teže 2200 kil, katera je gospodar držal na 1100 gold.; nadalje

vol št. 575 star 7 let, teže 1075 kil, in

vol „ 573 „ 6 let, teže 1100 kil,

katera sta bila prodana za 950 gold.;

vol št. 678 star 6 let tehtal je 1105 kil,

vol „ 738 „ 7 „ „ 1010 „

vol „ 722 „ 5¹/₃ „ „ 1075 „

vol „ 724 „ 5 „ „ 1135 „

Bravi vsake vrste bili so pitani, kakor se pri nas le preišči opitavajo, ker pri tej vrsti živali se na pridelek volne ne gleda, temveč na meso.

Izmed prasetov videti je bilo velikanskih prikazni; mislimo pa, da težjega ni bilo kot bel sufolski bastard, rezan mrjasec, star 1 leto, 3 mesece in 14 dni, kateri je tehtal 410 kil.

Poziv

k vdeležitvi razstave izdelkov hišne obrtnije, ženskih del, starinarstva in kulturno-zgodovinskih predmetov, katera se bo priredila povodom 600letne deželne svečanosti v Ljubljani.

Da se z navzočnostjo Nj. c. kr. apost. Veličanstva cesarja Franca Josipa poveličana slovesnost 600letnega pripadanja Kranjske k deželam habsburške krone vredno obhaja, je za to slavnost voljeni odbor sklenil napraviti tudi razstavo v manjši meri.

Ta razstava naj bi kazala nekak splošen obris najvažnejših izdelkov hišne obrtnije, ženskih ročnih del in kolikor mogoče tudi posamesnosti iz kulturno-zgodovinskega razvitka, posebno iz prazgodovinske, pa tudi iz

poznejših dob, če imajo zanimljive predmete, ki se ali v deželi nahajajo, ali pa na-njo nanašajo.

To podjetje se zamore vredno izvršiti le pod tem pogojem, da se ga resno poprimejo vsi oni, ki imajo take za razstavo primerne predmete, ali jih pa zamorejo do takrat napraviti. Posebno dobro došle bi bile podpisnemu odboru snovi domače ročne umetnije, ki bi lahko napravljale okusen splošen obraz.

Zanimljivih starin, kulturno-zgodovinskih predmetov, ki so s Kranjsko v kaki zvezi, predmetov cerkvene umetnije je gotovo marsikaj v zasebni lasti, kar bi bilo vredno, da se pri tej slovesni priliki na splošen ogled postavi.

Vljudno se tedaj naprosijo vsi domoljubi, visokočastita duhovščina, vse vplivne osebe, občine, društva, zastopi, domače časnikarstvo, da delajo z združenimi močmi na to, da bi podajala nameravana deželna razstava, če tudi le v manjši meri, podučen obraz hišne obrtnije, ženskih del na Kranjskem in kulturne zgodovine dežele v teku stoletij.

Kranjska hranilnica je dala na razpolaganje za to potrebne sobane v zgornji realki.

Splošna določila za oglasila in vdeležitev se bodo objavila na koncu tega poziva.

Naj bi sodelovali vsi sinovi kranjske dežele, naj bi sodelovale zlasti kranjske gospé pri tem, da bi se priredila tu le v splošnem obrisu načrtana razstava, ki bi se vpletla med one slavnosti, s katerimi hoče dežela kranjska živo izražati svojo neomahljivo zvestobo in udanost do Najv. cesarske hiše, svoje veselje nad navzočnostjo našega preljubljenega cesarja.

Ljubljana 14. marca 1883.

Slavnostni odbor.

Splošna določila.

1. Povodom šeststoletnice zedinjenja Kranjske s habsburško Najv. vladarsko hišo bo priredila kranjska dežela razstavo:

a) kranjske hišne obrtnije;

b) ženskih ročnih del;

c) prazgodovinskih, starinskih in kulturno-zgodovinskih predmetov.

2. K vdeležitvi se vabijo lastniki, oziroma izdelovalci onih predmetov, ki pripadajo zgoraj navedenim oddelkom razstave.

3. O sprejemu predmetov odločuje odbor.

4. Mestnina se ne plačuje, pač mora pa stroške za prevažanje plačati razstavljalec. Odbor bo v razstavo poslano reči brezplačno sprejel, izložil, razstavil in brž, ko bo razstave konec, zopet složil. On pripusti mize in omare, kolikor jih sploh ima, brezplačno v porabo.

5. Za nadzorovanje in snaženje razstavljenih predmetov skrbi odbor brezplačno. Odbor bo plačal tudi zavarovalne stroške proti ognju za razpostavljene reči in bo kolikor mogoče skrbno na to gledal, da se predmeti obvarujejo pred katerokoli si bodi poškodbo.

6. Stvarém, katere so na prodaj, naj se pridá kupna cena.

7. Razstava se začne 11. julija 1883. in končá koncem julija 1883. leta.

8. Oglasila se sprejemajo do konca aprila 1883. leta. Vsak razstavljalec dobi na njegovo ime glaseče se potrjilo, s katerim naj pride v teku osmih dni po sklepu razstave po razstavljenih predmete, sicer se mu bodo potem na njegovo odgovornost in na njegove stroške vračali.

9. Oglasila sprejema vsak dan ud razstavnega odbora, trgovske in obrtne zbornice tajnik Ivan Murnik v